

До: Министерство на околната среда и водите

Изх. № 1109/06.01.2020

СТАНОВИЩЕ

На Екологично сдружение „За Земята“ и „Грийнпийс“ – България

Относно: Проект за Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри

Уважаеми дами и господа,

В срока за обществено обсъждане, представяме становището на Екологично сдружение „За Земята“ и „Грийнпийс“ – България по Проект за Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри („Проект за наредба“ и „Наредбата“).

Предполагаме, че Проекта за наредба е предложен с оглед на по-доброто справяне с проблема за недостатъчния контрол върху вноса и дейностите по оползотворяване на отпадъци в инсталации на територията на Република България. Това е казано, макар и с по-скоро евфемистичен език в мотивите на Проекта за наредба: *„възникнала необходимост от допълнителни превантивни мерки за намаляване на потенциалните рискове за човешкото здраве и околната среда, произтичащи от отпадъците с произход от превоз/внос, по конкретно по отношение на подобряване проследимостта на отпадъци от „Зеления списък“ по приложение VII от Регламент 1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 година относно превозите на отпадъците (Регламент 1013/2006).“*

Като цел на Проекта за наредба се посочва *„превенция на нарушенията по Регламент 1013/2006 по отношение на превозите/вноса на отпадъци, подлежащи на процедура по чл. 18 от Регламента и засилване на контрола по трансграничния превоз“*.

Коментарите и предложенията ни по-долу са израз на нашата загриженост относно онова, което наблюдаваме, а именно – масово, по всяка вероятност незаконно, складиране на внесени отпадъци, за които властите не могат веднага да посочат произхода и характеристиките, както и липсата на механизъм за проследяване на третирането на внесените отпадъци. Бяхме свидетели на пожари на отпадъци – както на територията на горивни инсталации, така и на други места, включително и на места, застрашаващи национална инфраструктура (моста под магистрала „Струма“ при гр. Дупница).

1. Общи коментари – нужда от по-цялостно регламентиране на различните аспекти на дейностите, свързани с отпадъците.

Убедени сме, че проблемът с незаконния внос на отпадъци с неясен произход и характеристики може да бъде решен само с усилията на цялото общество – власти, засегната общественост, журналисти, извършващи разследвания. С оглед на това, на първо място Наредбата трябва да осигурява на властите максимална информация, така че те да могат да идентифицират навреме и на базата на документи максимално голям брой факти с оглед бързото справяне с проблема и идентифициране на виновните отговорни лица. На мнение сме, че Проектът за наредба все още оставя пространства на недобросъвестни лица да осъществяват безнаказано нарушения, свързани с вноса на отпадъци. На второ място на обществеността трябва да бъде предоставена максимална информация, от която да могат да се ориентират и да разберат какви отпадъци биват транспортирани или складирани в близост до техните имоти. Проблемът засяга и бизнеса, който потенциално може да бъде сериозно засегнат от незаконни дейности с отпадъци, особено от пожари и изгаряне на отпадъци в близост до инсталации на предприятията от хранително вкусовата промишленост и до насажденията. По наше мнение Проектът за наредба не създава достатъчно висока степен на прозрачност на дейностите с отпадъци и следва да бъде преработен и допълнен. На трето място, ако Проектът за наредба цели превенция на нарушенията на Регламент 1013/2006, то лицата, извършващи дейности по внос на отпадъци би следвало да бъдат задължени да осигуряват на властите по-голям обем информация относно отпадъците – така самите фирми ще се ангажират в по-голяма степен в процеса на осигуряване на законно придвижване на отпадъците и съответно ще носят по-голяма отговорност за неспазване на нормативните изисквания и функцията по превенция на нарушенията ще може да бъде осъществена по-лесно.

На следващо място за нас остава неразбираемо защо Проектът за наредба визира най-вече, и дори може би единствено проблемите, свързани с превоза на отпадъци от Зеления списък (чл.22 от Наредбата), докато останалите проблеми, свързани с незаконния внос и съхраняване на отпадъците са останали извън вниманието на вносителите на Проекта за наредба. Така, по наше мнение, цели категории дейности като „създаването“, „притежаването“, „търгуването“, „съхраняването“, „обезвреждане“ и „оползотворяването“ или третиране по друг начин на отпадъци рискуват да бъдат оставени без достатъчен и ефективен контрол. Създаването на ефективна система върху вноса и превоза на отпадъци е добра, но недостатъчна стъпка за осигуряване на максимална защита на живота и здравето на населението.

За нас основен проблем остава липсата на гаранции и контролът върху състава на отпадъците, които биват внасяни, изнасяни, транспортирани, съхранявани, оползотворявани и обезвреждани на територията на Република България.

2. Коментар по § 2, т. 1 и т.2 от Проекта за наредба

Подкрепяме идеята за разширяване на кръга на лицата, които предоставят информация относно дейностите по превоз на отпадъците.

3. Коментар и предложение по § 2, т.3 от Проекта за наредба – създаване на нова ал.4 в чл.22 от Наредбата

В Проекта за наредба се визират „лицата уреждащи превози“. Това, на езика на Регламент 1013/2006 г. са „брокери“ по смисъла на чл.2, т.13 от Регламент 1013/2006. Не виждаме смисъл да се въвежда ново понятие след като Регламент 1013/2006 вече използва понятието „брокер“.

4. Коментар и предложение по § 2, т.3 от Проекта за наредба – създаване на нова ал.5 в чл.22 от Наредбата

Предлагаме в края на новосъздадената ал.4 на чл.22 да се добави ново изречение: *„Деклараторът представя и доказателства в подкрепа на истинността на удостовереното в декларацията.“*

Мотиви: Съставът на транспортираните отпадъци би трябвало да бъде изследван и, под страх от отговорност, да бъде удостоверен от експерт. Този експерт може да бъде нает от „производителя“, „събирача“, „притежателя“ или от „търговеца“ на отпадъците. Още отсега може да се предположи, че гола декларация за истинността на декларираното, без доказателства за това кой лично носи отговорност за истинността на изследването за състава на отпадъците, най-вероятно ще се превърне в начало на едно продължително, мъчително, а със сигурност безрезултатно разследване за виновника за внасяне на отпадъци със състав, различен от декларирания. Проблемът със състава на отпадъците може да стане и проблем на националната сигурност, ако бъдат внесени опасни отпадъци, етикетиран и деклариран като неопасни.

5. Коментар по § 2, т.3 от Проекта за наредба – създаването на нова ал.7 в чл.22 от Наредбата

Нито в новосъздадената ал.7 в чл.22 от Наредбата, нито на друго място се посочва срок, в който министърът на околната среда и водите да утвърди методиката за вземане на проби и анализи за установяване на съответствието с ал.5. Смятаме този пропуск за съществен. Това е така, защото проблемът с несъответствието на декларирания състав на отпадъците с действителния състав може да се окаже от особено голямо значение. На мнение сме, че министърът на околната среда и водите трябва спешно да изготви и да публикува визираната в ал.7 методика.

6. Коментар относно електронното управление на дейностите, свързани с предоставяне и публикуване в обществено достъпни регистри на информация относно дейностите с отпадъци

На мнение сме, че електронното управление на дейностите, свързани с предоставяне и публикуване в обществено достъпни регистри на информация относно дейностите с отпадъци, е много закъсняло.

Приемането на Наредбата е извършено с четирикратно закъснение. § 9, ал.1 от ПЗР на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) изисква подзаконовите нормативни актове по прилагането на закона да се издадат/приемат в срок до 6 месеца от влизането на закона в сила. ЗУО е влязъл в сила през лятото (м.юли) на 2012 година, а Наредбата – подзаконов акт приет на основания чл.48, ал.1 от ЗУО - е обнародвана две години след това – през м.юни 2014 година. Това прави закъснение от година и половина спрямо регламентирания шестмесечен срок.

Пет години и половина след приемането на Наредбата все още няма въведена в експлоатация електронна система по глава четвърта от Наредбата, която да е задължителна и ефективна.

Отделно от това в ал.4 на чл.23 е добре да бъде употребен изрза „глава четвърта“, вместо „глава четири“, както и записано в предложението за допълнение на ал.4 (§3, т.4 от Проекта за наредба). Изразът „глава четвърта“ е израз на сегашния текст на Наредбата.

Бихме искали да отбележим, че при промените в ал. 7 и ал. 8 на чл.23 предоставената информация на електронен носител е изключително важно да бъде машинно четима.

гр.София, 06.01.2020 г.

С уважение: